

BETLIARSKE NOVINY

Betlerskie noviny

30

NEPREDAJNÉ

Ročník XVII.

November 2018

Doplňený chodník na Ul. kaštieľnej

Z obsahu:

SPRAVODAJSTVO		FOTOGALÉRIA	str. 9 a 10
ZO ZASADNUTÍ OcZ	str. 2 - 4	PAVOL DOBŠINSKÝ	str. 11
KOMUNÁLNE VOĽBY 2018	str. 4	JÚLIUS BARCZI	
POĎAKOVANIE	str. 5	NÁM BUDE CHÝBAŤ	str. 11
PODPORNÉ POHREBNÉ ZDRUŽENIE		GODOT NEPRÍDE,	
VZNIKLO PRED 90 ROKMI	str. 6 - 7	POMÔŽME SI SAMI	str. 11
V BETLIARI ZAPÍSAĽI		SUSA SPILDE	str. 12, 13 a 15
NOVÝ REKORD	str. 6	ZO ŽIVOTA ZO JDS	str. 14 - 15
DEŇ DETÍ V BETLIARI	str. 8	FILOZOFICKÝ EXKURZ	str. 15
VÁŽME SI VČELY		BOŽIE DARY V BETLEHEMSKÝCH	
A VENUJME IM		JASLIACH	str. 16
POZORNOSŤ	str. 8	SPOLOČENSKÁ RUBRIKA	str. 16

POZÝVAME VÁS:

- ustanovujúce zasadnutie novozvoleného Obecného zastupiteľstva v Betliari 6. 12. 2018 o 17,00 hod. v kultúrnom dome v Betliari,
- vianočný šachový turnaj 29. 12. 2018 o 9,00 hod. v kultúrnom dome v Betliari,
- zhromaždenie občanov pred budovou OcÚ dňa 31. 12. 2018 o 23,45 hod., kde slávnostným ohňostrojom privítame Nový rok 2019,
- novoročný výstup na Volovec v sobotu 5. 1. 2019

Spravodajstvo zo zasadnutí Obecného zastupiteľstva v Betliari

19. 02. 2018 riadne zasadnutie

Uznesenie č. 184-02/2018

Obecné zastupiteľstvo v Betliari schvaľuje plán zasadnutí Obecného zastupiteľstva a obecnej rady v Betliari na rok 2018 v súlade so zákonom SNR č. 369/1990 Zb. v platnom znení.

Uznesenie č. 185-02/2018

Obecné zastupiteľstvo v Betliari schvaľuje „Program obce na rok 2018“. Program obce vychádza z potrieb a možností, upevňuje tradície obce, umocňuje významné dni a udalosti, ktoré zohrávajú významnú úlohu v živote obyvateľov obce. Obsah a úlohy Programu v časti 1. sú kryté finančnými prostriedkami z rozpočtu obce, resp. sa navrhujú z úverových zdrojov. Z navrhnutých akcií zameraných na zveľáčovanie a rozvoj obce v časti 2. Programu odporúča ako prioritné akcie Revitalizáciu verejných priestranstiev obce s rozšírením parkovacích plôch pred kultúrnym domom, Chodník pre peších na Ulici cintorínskej a Výpomoc obce pri dokončovaní inžinierskych sietí (verejné osvetlenie a prístupová cesta) pre novú obytňú lokalitu IBV JUH Betliar.

Uznesenie č. 186-02/2018

Obecné zastupiteľstvo v Betliari berie na vedomie podanú správu: Správa o výbere miestnych daní a poplatkov za rok 2017 s tým, že je potrebné ďalej pokračovať vo vymáhaní pohľadávok obojstranne prijateľnou formou. Obecné zastupiteľstvo schvaľuje a dáva súhlas k exekučným konaniam voči daňovým dlžníkom, ktorí neuposlúchnu výzvu obce na vyrovnanie pohľadávok.

Uznesenie č. 187-02/2018

Obecné zastupiteľstvo v Betliari dáva súhlas starostovi obce robiť v priebehu roka 2018 úpravu rozpočtu v nevyhnutných a odvoditeľných prípadoch podľa vzniknutej situácie pri čerpaní jednotlivých položiek rozpočtu v rozsahu do výšky 25 % pridelených finančných prostriedkov na jednu nákladovú položku rozpočtu. O úprave rozpočtu bude starosta pravidelne informovať Obecnú radu, Obecné zastupiteľstvo a Finančnú komisiu OZ.

Uznesenie č. 188-02/2018

Obecné zastupiteľstvo potvrdzuje,

že miestne komunikácie a chodníky na Ulici železničnej postavené na pozemku parc. č. KN E 983/1 v k. ú. Betliar zapísanom na LV č. 978 vo vlastníctve Slovenskej republiky v správe Slovenského pozemkového fondu, Búdkova 36 Bratislava, boli postavené pred účinnosťou stavebného zákona č. 50/1976 Zb. ako verejné zariadenia slúžiace pre obec Betliar a ku dňu účinnosti zákona SNR č. 369/1991 Zb. o obecnom zriadení, v znení neskorších predpisov, boli v správe Miestneho národného výboru na území obce Betliar.

Uznesenie č. 189-02/2018

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje rekonštrukciu a modernizáciu verejného osvetlenia na hlavnej ulici, ktoré bude obec financovať formou mesačných splátok. Obecné zastupiteľstvo poveruje starostu na výber dodávateľa stavby.

Uznesenie č. 190-02/2018

Obecné zastupiteľstvo súhlasí s presunom bodu č. 7 z februárového zasadnutia Obecného zastupiteľstva - Správa o výsledkoch inventarizácie majetku obce so stavom k 31.12.2017 na najbližšie zasadnutie obecného zastupiteľstva a zároveň žiada predložiť na rokovanie podrobný rozpočet obce na rok 2018 s pridelením finančných prostriedkov presne na jednotlivé akcie.

Uznesenie č. 191-02/2018

Obecné zastupiteľstvo berie na vedomie návrh zmien a doplnkov Územného plánu obce Betliar č. 4 v časti lokality bývalá Plemenárska stanica a cesta pri Píle.

Uznesenie č. 192-02/2018

Obecné zastupiteľstvo prerokovalo, berie na vedomie a schvaľuje petíciu občanov obce Betliar, informáciu o podaných projektoch na čerpanie európskych fondov, návrh na odkúpenie domu od Heleny Gunárovej, Betliar, Ul. okružná – dom na Nám. J. Pavlíka s. č. 94, havarijný stav opusteného domu u Štolca na Ul. Šafárikovej č. 22.

Uznesenie č. 193-02/2018

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje Všeobecne záväzné nariadenie obce č. 1/2018 o zápise žiakov do 1. ročníka Základnej školy v Betliari.

Uznesenie č. 194-02/2018

Obecné zastupiteľstvo schvaľuje aktualizované Všeobecne záväzné nariadenie obce č. 2/2018, ktorým sa upravujú niektoré podmienky držania psov v obci Betliar.

26. 4. 2018

mimoriadne zasadnutie

Uznesenie č. 195-04/2018

Obecné zastupiteľstvo v Betliari

I. berie na vedomie

1. Správu o prerokovaní návrhu Územného plánu obce Betliar, Zmeny a doplnky č.3 vypracovanú Ing. arch. Vladimírom Debnárom, odborne spôsobilou osobou na obstarávanie ÚPP a ÚPD podľa § 2a stavebného zákona, (reg. č. 294),
2. Vyhodnotenie stanovísk a pripomienok z prerokovania návrhu Územného plánu obce Betliar, Zmeny a doplnky č.3 podľa § 22 stavebného zákona
3. Stanovisko Okresného úradu Košice, Odboru výstavby a bytovej politiky 1 č. OU-KE-OVBP1-2018/016781 zo dňa 09.04.2018 k preskúmaniu návrhu Územného plánu obce Betliar, Zmeny a doplnky č.3 podľa § 25 stavebného zákona.

II. schvaľuje

podľa § 27 ods. 3 stavebného zákona a podľa § 11 ods. 4 písm. c) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov **Územný plán obce Betliar, Zmeny a doplnky č. 3**, spracovaný Ing. arch. Marianou Šimkovou, autorizovaným architektom SKA.

III. žiada: starostu obce

prostredníctvom odborne spôsobilej osoby pre obstarávanie ÚPP a ÚPD podľa § 2a stavebného zákona:

1. Zverejniť záväznú časť Územného plánu obce Betliar, Zmeny a doplnky č. 3 v zmysle § 27 ods. 4 písm. a) stavebného zákona,
2. Vyhotoviť o obsahu Územného plánu obce Betliar, Zmeny a doplnky č. 3 registračný list v zmysle § 28 ods. 5 stavebného zákona a spolu s kópiou uznesenia o schválení doručiť Ministerstvu dopravy a výstavby Slovenskej republiky

3. Označiť dokumentáciu Územného plánu obce Betliar, Zmeny a doplnky č. 3 schvaľovacou doložkou v zmysle § 28 ods. 1 stavebného zákona
 4. Uložiť územný plán obce Betliar, Zmeny a doplnky č.3 v zmysle § 28 ods. 3 a 4 stavebného zákona
- termín: do 3 mesiacov od schválenia územného plánu*

Uznesenie č. 196-04/2018

Obecné zastupiteľstvo v Betliari

Schvaľuje

podľa § 11 ods. 4 písm. g) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov **Všeobecne záväzné nariadenie obce Betliar č. 3/2018**, ktorým sa podľa § 27 ods. 3 stavebného zákona vyhlasuje Záväzná časť územného plánu obce Betliar, Zmeny a doplnky č. 3, schváleného uznesením Obecného zastupiteľstva č. 195-04/2018 zo dňa 26. 04. 2018.

Uznesenie č. 197-04/2018

Obecné zastupiteľstvo v Betliari súhlasí so začatím prác na zmenách a doplnkoch č. 4 Územného plánu obce Betliar v lokalitách Ul. Polomská a Píla na základe požiadania občanov, ktoré budú financované zo združených finančných prostriedkov.

14. 05. 2018

riadne zasadnutie

Uznesenie č. 198-05/2018

Obecné zastupiteľstvo v Betliari prekladá prerokovanie Správy o bezpečnostnej situácii a trestnej činnosti, stave a úrovni verejného poriadku a dopravnej situácie v obci za rok 2017 na najbližšie riadne rokovanie OZ 10. 9. 2018.

Uznesenie č. 199-05/2018

Obecné zastupiteľstvo v Betliari berie na vedomie podanú správu o činnosti Dobrovoľného hasičského zboru v obci za rok 2017 tak, ako ju pripravil výbor DHZ. Obecné zastupiteľstvo odporúča v ďalšom období činnosť DHZ

pokračovanie na 3. str.

Spravodajstvo zo zasadnutí Obecného zastupiteľstva v Betliari

dokončenie z 2. str.

zamerať predovšetkým na preventívne protipožiarne prehliadky, prácu s mládežou, účasť na okresných hasičských súťažiach, starostlivosť o zverenú techniku a materiál. Sústrediť sa na poskytovanie pomoci občanom a obci pri rôznych kalamitných situáciách.

Uznesenie č. 200-05/2018

Obecné zastupiteľstvo v Betliari berie na vedomie Správu o výsledkoch inventarizácie majetku obce ku dňu 30. 11. 2017.

Uznesenie č. 201-05/2018

Obecné zastupiteľstvo v Betliari schvaľuje rozbor hospodárenia obce za rok 2017 a konštatuje, že príjem rozpočtu obce po úpravách bol v celkovej výške 932 783,43 € a výdavky obce sú vo výške 912 624,39 € a zostatok finančných prostriedkov ku dňu 31. 12. 2017 bol vo výške 20 159,- €.

Uznesenie č. 202-05/2018

Obecné zastupiteľstvo v Betliari schvaľuje Záverečný účet obce za rok 2017 a celoročné hospodárenie bez výhrad. Obecné zastupiteľstvo po oboznámení sa so správou o výsledku auditu účtovnej závierky za rok 2017, ktorú vykonal Gerner – audit spol. s r.o. Rožňava v mesiaci október 2017 a v januári 2018 schvaľuje záverečný účet obce Betliar za rok 2017 bez výhrad a pripomienok.

Uznesenie č. 203-05/2018

Obecné zastupiteľstvo v Betliari berie na vedomie stanovisko hlavného kontrolóra k záverečnému účtu obce za rok 2017.

Uznesenie č. 204-05/2018

Obecné zastupiteľstvo v Betliari berie na vedomie správu audítora za rok 2017.

Uznesenie č. 205-05/2018

Obecné zastupiteľstvo v Betliari schvaľuje rozpočtové opatrenie č. 1 na zmenu a úpravu rozpočtu obce v roku 2018 a vytvorenie Rezervného fondu v roku 2018 z prebytku hospodárenia obce – Hlavná činnosť - vo výške – 5 153,77 € a zo zisku z podnikateľskej činnosti po zdanení vo výške 178,01 €.

Uznesenie č. 206-05/2018

Obecné zastupiteľstvo v Betliari berie na vedomie Správu o ochrane životného prostredia v obci, ktorá zahŕňa čistotu verejných priestranstiev a ich údržbu, nakladanie s komunálnym odpadom a separovaný zber, znečisťovanie ovzdušia malými zdrojmi znečisťovania. Pre zabezpečenie plnenia týchto úloh obec od 2. 5. 2018 zamestnáva dvoch pracovníkov na kosenie na plný pracovný úväzok, 1 pomocného pracovníka na polovičný pracovný úväzok, 2 pracovníkov na aktívne práce § 52 Úrad práce - občan, 16 hod/týždeň, ďalej 4 pracovníkov na Menšie obecné služby podľa § 12 a 16 hod/týždeň – na dohodu Obec – občan. OcZ odporúča naďalej venovať osobitnú pozornosť lokalite pri Knezovom jarku, kde dochádza k svojvoľnému ponechávaniu odpadov a k čisteniu tohto priestranstva využiť aktívnych pracovníkov a zabezpečiť prípravu na realizáciu projektu Zberný dvor Betliar v roku 2018.

Uznesenie č. 207-05/2018

Obecné zastupiteľstvo v Betliari a) berie na vedomie informáciu o nepriaznivo sa vyvíjajúcej situácii v málotriednej Základnej škole v Betliari, kde je od mesiaca apríla 2018 neobsadené miesto vychovávateľa, ZŠ nemá zapísaných žiadnych nových žiakov do 1. ročníka šk. roka 2018/2019 a kde teda po odchode dvoch štvrtákov do 2. stupňa základnej školy zostanú len štyria žiaci, čím dôjde k ďalšiemu kráteniu štátneho normatívu a neúmernému zvýšeniu prevádzkových nákladov školy (najmenšej na Slovensku). Ďalším vážnym problémom je zhoršujúci sa havarijný stav časti strechy na budove ZŠ, kde sa začína prelamovať krov a opadáva strešná krytina. Je na zváženie, či predpokladané náklady na opravu časti strechy vo výške min. 20 000,- € budú adekvátne k očakávanému počtu žiakov: 4 od nového školského roka, keď nie je prognóza zvyšovania počtu žiakov v ďalších rokoch, b) žiada zvolať Radu školy ZŠ Betliar (zástupcom za obec je Marta Gubeková), ktorá zaujme stanovisko k ďalšiemu prevádzkovaniu školy, resp.

k návrhu na jej vyradenie zo siete škôl a školských zariadení,

c) následne riešiť situáciu na mimoriadnom zasadnutí OZ.

Uznesenie č. 208-05/2018

Obecné zastupiteľstvo v Betliari berie na vedomie informáciu starostu obce o ukončení financovania Projektu realizácie pozemkových úprav v obci Betliar, keď bol obci dňa 11. 05. 2018 zo strany PPA, po ukončení kontroly projektu, refundovaný grantový úver v celkovej sume 508 301,68 €, neuznaná čiastka predstavuje výšku 68,31 €. Náklady obce na splátky grantového úveru poskytnutého Prima bankou Slovensko a. s. predstavovali sumu 8 032,87 € a iné poplatky 5013,45 €.

Uznesenie č. 209-05/2018

Obecné zastupiteľstvo v Betliari a) berie na vedomie informáciu starostu obce o začatí hlavných prác na realizácii projektu „Chodník pre peších – Betliar“ s predpokladanými finančnými nákladmi vo výške 90 954,49 €. Chodník bol zatiaľ zrealizovaný v rozsahu vetvy „A“ projektu v dĺžke 293 bm, hlavným dodávateľom bola firma MOLDA s.r.o., Bratislava, komplexné služby pre obec zabezpečuje spoločnosť Grantprojekt s. r. o. Nové Zámky, b) odporúča podať žiadosť o finančný príspevok na pokračovanie výstavby chodníka v rámci vetvy „B“ projektu v časti Cintorínskej ulice (od rím. kat. kostola) a vetvy „C“ – spevnené plochy pri Dome smútku.

Uznesenie č. 210-05/2018

Obecné zastupiteľstvo v Betliari schvaľuje prijatie úveru vo výške 90 954,49 € podľa príslušných ustanovení zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v platnom znení, poskytnutého zo strany Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom: Hodžova 11, 010 11 Žilina, Slovenská republika, IČO: 31 575 951, IČ DPH: SK2020372541, zapísanej v Obchodnom registri Okresného súdu v Žiline, Oddiel: Sa, Vložka číslo: 148/L (ďalej len „banka“) za podmienok dojednaných v príslušnej úverovej zmluve, s možnosťou opakovanej prolongácie zmluvy, vrátane možnosti

zmeny úveru na dlhodobý termínovaný úver, na účely zabezpečenia financovania investičného projektu: Chodník pre peších Betliar s podporou projektu v zmysle príslušných predpisov o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva formou: poskytovateľ Pôdo hospodárska platobná agentúra; Program rozvoja vidieka SR 2014-2020 spolufinancovaný fondom: Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV).

Obecné zastupiteľstvo zároveň schvaľuje vystavenie vlastnej vsta blankozmenky na rad banky za účelom zabezpečenia pohľadávky banky z prijatého úveru, vrátane možnosti vystavenia vlastnej vsta blankozmenky na rad banky za účelom nahradenia poskytnutého zabezpečenia pohľadávky banky z prijatého úveru pre prípad prolongácie prijatého úveru alebo zmeny úveru na dlhodobý termínovaný úver.

Uznesenie č. 211-05/2018

Obecné zastupiteľstvo v Betliari berie na vedomie informáciu starostu, že obec bola úspešná pri podávaní ďalšieho projektu „Zberný dvor Betliar“ s predpokladanou čiastkou financovania 113 473,25 € z Operačného programu Ľudské zdroje.

Uznesenie č. 212-05/2018

Obecné zastupiteľstvo v Betliari schvaľuje kúpu rodinného domu s. č. 94 na Nám. J. Pavlíka od Heleny Gunárovnej v sume 3 500,- €, s tým, že dom bude ponúknutý do prenájmu resp. na predaj ďalším vhodným záujemcom. Hodnota nehnuteľností podľa znaleckého posudku vypracovaného znalcom predstavuje 4 800,- €.

Uznesenie č. 213-05/2018

Obecné zastupiteľstvo v Betliari schvaľuje začatie výkupu pozemkov pod miestnymi komunikáciami na Ul. Novej, Pokroku a Lesnej za účelom majetkovo-právneho vysporiadania a schvaľuje výkupnú cenu 3,- €/m², v zmysle znaleckého posudku.

Uznesenie č. 214-05/2018

Obecné zastupiteľstvo v Betliari súhlasí so zámerom rozšírenia verejného vodovodu na Ul. lesnej, podľa štúdie vypracovanej Ing. Slavomírom Hankovským, Košice.

pokračovanie na 4. str.

Spravodajstvo zo zasadnutí Obecného zastupiteľstva v Betliari

dokončenie z 3. str.

Uznesenie č. 215-05/2018

Obecné zastupiteľstvo v Betliari súhlasí s realizáciou projektu Verejné priestranstvá obce Betliar z finančných prostriedkov MAS Gemer – Rožňava.

20. 07. 2018

mimoriadne zasadnutie

Uznesenie č. 216-07/2018

Obecné zastupiteľstvo obce Betliar určuje v súlade s § 166 ods. 3 zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších

predpisov a s § 11 ods. 3 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov na celé nasledujúce volebné obdobie 2018 - 2022 jeden volebný obvod a počet poslancov Obecného zastupiteľstva obce Betliar: 7.

Uznesenie č. 217-07/2018

Obecné zastupiteľstvo obce Bet-

liar určuje v súlade s § 11 ods. 4 písm. i) zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov na celé nasledujúce volebné obdobie: 2018 - 2022 rozsah výkonu funkcie starostu obce Betliar takto: úväzok starostu je 1,0.

ZOZNAM ZAREGISTROVANÝCH KANDIDÁTOV KOMUNÁLNYCH VOLIEB 2018

Zoznam zaregistrovaných kandidátov pre voľby starostu obce Betliar 10.11.2018 (poradové číslo, meno, priezvisko, titul, vek, zamestnanie, názov politickej strany):

1. **Marián Feješ**, 62, živnostník, Nezávislý kandidát
2. **Ľubomír Zatroch, Ing.**, 59, starosta, koalícia politických strán – Zmena zdola, demokratická únia Slovenska, Obyčajní ľudia a nezávislé osobnosti, Kresťanskodemokratické hnutie

Zoznam zaregistrovaných kandidátov pre voľby do Obecného zastupiteľstva v Betliari 10. 11. 2018 (poradové číslo, meno, priezvisko, titul, vek, zamestnanie, názov politickej strany):

1. Marian Adam, 44, živnostník, Nezávislý kandidát
2. Ján Benedikty, 48, vodič, koalícia politických strán – Zmena zdola, Demokratická únia Slovenska, Obyčajní ľudia a nezávislé osobnosti, Kresťanskodemokratické hnutie
3. Miroslav Ciberaj, Ing., 54, opatrovatel', koalícia politických strán – Zmena zdola, Demokratická únia Slovenska, Obyčajní ľudia a nezávislé osobnosti, Kresťanskodemokratické hnutie
4. Jozef Ďurán, Ing., 34, vedúci lomu, SMER – sociálna demokracia
5. Helena Elexová, Ing., 53, štátna zamestnankyňa, Nezávislý kandidát
6. Marián Feješ, 62, živnostník, Nezávislý kandidát
7. Darina Gecelovská, 62, kuchárka, Komunistická strana Slovenska
8. Marta Gubeková, 57, kuchárka, Slovenská národná strana
9. Július Konček, 45, podnikateľ, Slovenská národná strana
10. Erik Korintuš, 35, SZČO, SMER – sociálna demokracia
11. Branislav Lux, 37, policajt, Nezávislý kandidát
12. Ján Petergáč, 68, dôchodca, Nezávislý kandidát
13. Petra Plačková, Bc., 27, asistent v sociálnom zariadení, Nezávislý kandidát
14. Bohuš Poľmák, 48, technik, SMER – sociálna demokracia
15. Marian Skupeň, 46, inštruktor autoškoly, Nezávislý kandidát
16. Milan Tompoš, 49, nezamestnaný, Nezávislý kandidát
17. Kristína Živkovičová, 61, nezamestnaná, Nezávislý kandidát
18. Jarmila Žúdelíková, Mgr., 35, účtovníčka, koalícia politických strán – Zmena zdola, Demokratická únia Slovenska, Obyčajní ľudia a nezávislé osobnosti, Kresťanskodemokratické hnutie

Vo volebnom obvode sa volí 7 poslancov.

Zoznam uverejnila Obec Betliar 18.09.2018 podľa § 173 zákona č. 180/2014 Z. z. o podmienkach výkonu volebného práva a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

VÝSLEDKY VOLIEB DO ORGÁNOV SAMOSPRÁVY OBCE BETLIAR 10. 11. 2018

Počet voličov zapísaných v zoznamoch voličov	804
Počet voličov, ktorí sa zúčastnili na hlasovaní	471
Účasť voličov v percentách	58,6 %
Počet voličov, ktorí odovzdali obálku	469
Počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby do obecného zastupiteľstva	468
Počet platných hlasovacích lístkov odovzdaných pre voľby starostu obce	461

Výsledky volieb na starostu obce Betliar 10. 11. 2018 (poradové číslo, meno, priezvisko, titul, vek, zamestnanie, názov politickej strany, počet platných hlasov):

1. **Ľubomír Zatroch, Ing.**, 59, starosta, koalícia politických strán – Zmena zdola, Demokratická únia Slovenska, Obyčajní ľudia a nezávislé osobnosti, Kresťanskodemokratické hnutie, **267 hlasov**

Výsledky volieb na poslancov do Obecného zastupiteľstva v Betliari 10. 11. 2018 (poradové číslo, meno, priezvisko, titul, vek, zamestnanie, názov politickej strany, počet platných hlasov):

1. **Jarmila Žúdelíková, Mgr.**, 35, účtovníčka, koalícia politických strán – Zmena zdola, Demokratická únia Slovenska, Obyčajní ľudia a nezávislé osobnosti, Kresťanskodemokratické hnutie, 236 hlasov
2. **Branislav Lux**, 37, policajt, Nezávislý kandidát, 223 hlasov
3. **Helena Elexová, Ing.**, 53, štátna zamestnankyňa, Nezávislý kandidát, 215 hlasov
4. **Marian Skupeň**, 46, inštruktor autoškoly, Nezávislý kandidát, 204 hlasov
5. **Marián Feješ**, 62, živnostník, Nezávislý kandidát, 191 hlasov
6. **Petra Plačková, Bc.**, 27, asistent v sociálnom zariadení, Nezávislý kandidát, 175 hlasov
7. **Jozef Ďurán, Ing.**, 34, vedúci lomu, SMER – sociálna demokracia, 168 hlasov

**Znovuzvolenému starostovi
Ing. Ľubomírovi Zatrochovi a poslancom
Obecného zastupiteľstva v Betliari
srdečne blahoželáme.**

Redakcia

PodĎakovanie

Vážení spoluobčania,

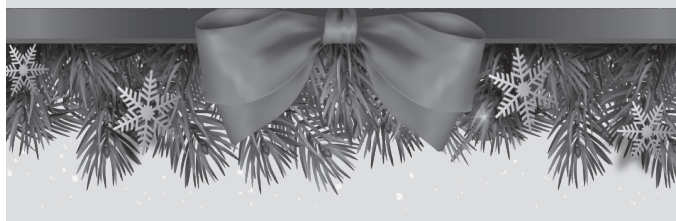
dovoľte mi poďakovať sa Vám za vašu prejavenu podporu v komunálnych voľbách. Touto cestou by som sa zároveň chcel poďakovať aj tým, ktorí ma podporovali a nemohli mi odovzdať svoj hlas z nemocnice, ktorým prajem skoré uzdravenie, našim občanom zo zahraničia, či sociálnych zariadení, ktoré sa chystám v najbližšom čase navštíviť.

Som rád, že ste svojím odovzdaným hlasom podporili rozvoj našej obce a dali mi možnosť pokračovať v príprave predschválených projektov, ktorými sú:

- Zberný dvor odpadov Betliar s prislúchajúcou technikou (113 000.- €),
- Zníženie energetickej náročnosti kultúrneho domu v Betliari (350 000.- €),
- Modernizácia hasičskej zbrojnice (30 000.- €),
- Zriadenie verejných sociálnych zariadení pri kultúrnom dome (15 000.- €),
- Revitalizácia centra obce (architektonické úpravy horného mosta a lávok cez potok) (30 000.- €),
- Rozšírenie parkovacích plôch pred kultúrnym domom,
- Obnova miestnej komunikácie na Ul. mierovej,
- Pomoc obce pri dobudovaní chýbajúcich inžinierskych sietí v lokalite IBV Betliar – JUH,
- Začatie majetkovo právneho usporiadania pozemkov pod miestnymi komunikáciami na Uliciach Novej, Pokroku a Lesnej pre účely projektovej prípravy dobudovania chýbajúcej infraštruktúry (kanalizácia, vodovod).

Samozrejme, s novozvoleným obecným zastupiteľstvom pôjdeme aj do ďalších aktuálnych výziev. Som presvedčený, že Vás nesklamem a budem ďalej zveľaďovať našu obec. Ešte raz Vám všetkým veľmi pekne ďakujem.

Eubomír Zatroch,
starosta

Spoločná brigáda hasičov, dôchodcov a športovcov pri strihaní lípiek

Oprava strechy nad schodišťom kultúrneho domu

Nový chodník na Ul. cintorínskej budovaný z Európskych fondov

Vynovené priestranstvo parkoviska na začiatku Ul. novej

Výmena dažďovej kanalizácie na Ul. kaštieľnej

Podporné pohrebné združenie vzniklo pred 90 rokmi

Obec Betliar má oproti ostatným obciam navyše dve zvláštnosti. Prvou, nesporne veľmi atraktívnou, je unikátny kaštieľ. Tá druhá, ktorá nie je taká zaujímavá, ale určite pre občanov potrebná, je Ústredie Podporného pohrebného združenia.

BETLIAR. „V období veľkej hospodárskej krízy, okrem politickej organizovanosti hľadali revolučné masy východisko i v združovaní sa občanov, bez rozdielu národnosti a vyznania v podporných združeniach, aby si tak vzájomne pomáhali, a práve v najťažšom období vedeli vzájomnou úctou a podporou pomáhať svojim rodinám,“ uvádza sa na prvých stránkach kroniky Ústredia Podporného pohrebného združenia v Betliari.

ZAKLADATELIA - Hybnou silou pri zrode združenia boli Július Koššuth a Ján Macko. V roku 1925 prišiel Macko z Liptovského Mikuláša do Betliara za správcu ľudovej školy. Koššuth sa s ním spriatelil. Priateľstvo sa utužilo natoľko, že Macko býval častým hosťom u Koššuthovcov. Bol to skúsený organizátor osvetovej činnosti a zanietený ochotnícky divadelník. Koššuth mu vyjadril svoju myšlienku a zámer založiť podporný spolok na zabezpečenie slušného pochovávaní mŕtvych. Macko ho v tom jednoznačne podporil. Po viacerých rozhovoroch sa zhodli na forme svojpomocného združenia a vypracovali návrh jeho programových cieľov a stanov. Potom rozvinuli propagáciu o potrebe združenia a súčasne získavali zakladajúcich členov. Bola to zdĺhavá a náročná práca. Myšlienka sa stala skutkom 11. marca 1928, keď si po prípravných a organizačných opatreniach 60 Betliarčanov založilo Pohrebné podporné združenie v Betliari. Na tomto zakladajúcom zhromaždení schválili program združenia, stanovy a zvolili výbor, ktorý plne podporovaný členstvom mal zabezpečovať všetky organizačné a finančné práce združenia. Predsedom združenia sa stal Ján Macko, podpredsedom Juraj Ďurman, tajomníkom, dušou združenia Július Koššuth, ktorý zároveň bol zapisovateľom a zabezpečoval aj účtovné práce s pokladníkom Karolom Kanabom. Za členov dozorného výboru boli zvolení Pavel Gampe a Mária Miklóšiková.

Cieľom a programom združenia zakotvenom v prvých stanovách bolo vzájomné podporovanie sa členov v prípade úmrtia a postaranie sa o slušný pohreb zosnulého. Toto poslanie združenia sa zachovalo dodnes. Založenie združenia bolo vzácnym pokrokovým skutkom. Veď šlo o organizáciu, ktorá mala zabezpečovať svoj cieľ a program v úzkej zomknutosti členov, vo vzájomnej pomoci bez ohľadu na národné a náboženské presvedčenie, sociálne a triedne rozdiely.

PRVÉ ROKY - Nestačilo iba založiť združenie, a viac sa o neho starať, či ponechať ho na vlastný vývoj. Bolo potrebné sa oň starať a pestovať ho ako zasadený stromček, aby zmocnelo, rozrástlo sa v mo-

hutný strom a prinášalo želané ovocie. Toho si bol vedomý aj Koššuth s členmi výboru. Popri zabezpečovaní konkrétnej činnosti združenia neúnavne pokračoval v získavaní ďalších členov, a to aj v susedných obciach a neskôr i v širšom okolí. Ešte pred schválením stanov vznikli odbočky vo vtedajšej Veľkej a Malej Polome, neskôr k nim pribudli i v Nižnej Slanej, Vlachove, Pači, Ochtinej a v Rožňavskom Bystrom. V roku 1930 sa počet členov združenia rozšíril na 580, z nich takmer polovicu tvorili Betliarčania.

Prvé prijaté členské príspevky nestačili pokryť vzniknuté náklady, preto funkcionári združenia vylepšovali hospodárenie aj z iných zdrojov, najmä hrávali divadlo a zisk z nich venovali na ciele združenia.

Až do 16. februára 1930 ústredia združenia vykonávali funkcionári odbočky v Betliari. Vtedy na zasadnutí tejto odbočky sa ústredie osamostatnilo a začalo zabezpečovať všetky práva a povinnosti. Prvé riadne Valné zhromaždenie združenia za účasti volených delegátov z odbočiek, ktoré sa uskutočnilo 22. februára 1931 v Betliari, zvolilo do ústredného výboru za predsedu Jána Macka, podpredsedu Jána Lenga z Ochtinej, účtovníka Júliusa Koššutha, pokladníka Štefana Rybára a za zapisovateľa Gejzu Kurcinu.

OBDOBIE RASTU - Po základnom organizačnom usporiadaní združenia Ústredný výbor venoval mimoriadnu starostlivosť rozvoju a narastaniu jeho členov a odbočiek. Svedčia o tom aj výsledky dosiahnuté v tejto oblasti za prvých desať rokov trvania združenia. Bolo založených 144 odbočiek a členská základňa vzrástla z pôvodných 60 na dvanásťtisíc členov. Najviac odbočiek vzniklo v rokoch 1932 (24), 1933 (25) a 1935 (29). Združenie prekročilo hranice Gemera už v roku 1931. Zapustilo korene najprv za Volovcom v údolí Hnilca, potom na Spiši, pod Tatrami, na Horehroní ba i v Honte. Do roku 1938 vznikli odbočky v okresných mestách Spišská Nová Ves, Poprad, Rožňava, Rimavská Sobota, Lučenec, Prešov, Zvolen, Trebišov a Banská Bystrica.

ROKY VOJNY - V máji 1938 sa konali oslavy 10. výročia založenia združenia. Od novembra prišlo ťažké obdobie. Na základe rozhodnutia viedenskej arbitráže bola v novembri 1938 južná časť Slovenska odstúpená horthyovskému Maďarsku. Na odstúpenom území bolo 40 odbočiek. Vďaka iniciatíve niektorých členov rožňavskej odbočky, ktorí vytvorili vlastné spolkové ústredie v Rožňave, prežili vojnové obdobie. O zachovanie odbočiek sa zaslúžili najmä bývalí funkcionári ústredia v Betliari Ján Pémer, Martin Starna a Jakub Zmajkovič. Po oslobodení sa odbočky v roku 1945 vrátili späť do ústredia. Pravdaže toto navrátenie si vyžiadalo veľa úsilia a trpezlivosti pri rôznych jednaniach vtedajších funkcionárov Združenia, avšak dobrá vec nakoniec zvíťazila.

BOJ O EXISTENCIU - Povojnové politicko-spoločenské a ekonomické podmienky si po roku 1945 vyžiadali zmenu stanov združenia. Základný účel a ciele spolku sa však zachovali. Upravené stanovy Povereníctvo vnútra schválilo v septembri 1946. Po zmene režimu roku 1948 sa zmenili aj názory na existenciu spolkov. Bolo potrebné vynaložiť veľmi veľa síl na obranu združenia. Po húževnatých rokovaníach na kompetentných orgánoch v Prahe a v Bratislave bolo združenie zaradené medzi spolky, ktoré neboli zrušené. V jednom z argumentov z roku 1957, ktorý sa prihovárал za jeho ponechanie, sa uvádzajú tieto dôvody, citujeme „Politická a masová práca uvedeného spolku je slabá. Jeho členovia sú najmä robotníci, dôchodcovia a sociálne slabšie založení občania, ktorým poskytnutie podpôr v prípade úmrtia pomôže čiastočne pokryť výdavky spojené s pohrebom. Ide o starý spolok, ktorého členovia platia príspevky už viac rokov, takže zrušením tohto by sa cítili občania ukrivdení a došlo by zo strany členov k značnej nespokojnosti. Sme toho názoru, aby existencia uvedeného spolku bola i naďalej ponechaná s poznámkou, aby sa ústredie spolku viac staralo o činnosť a hospodárenie jednotlivých odbočiek.“ koniec citátu.

pokračovanie na 7. str.

V Betliari zapísali nový rekord

Certifikát o zápise odovzdal Ladislav Hlavács, komisár knihy slovenských rekordov, predsedovi združenia Viliamovi Griegerovi

Podporné pohrebné združenie je najstarším v našej krajine.

V knihe slovenských rekordov figuruje osemnásť zápisov z Rožňavského okresu.

O jeden z nich sa 10. júna 2018 postaralo aj Podporné pohrebné združenie s ústredím v Betliari. Je najstarším na Slovensku. Funguje deväťdesiat rokov.

Združenie, ktorého činnosť má humánny podtón, vzniklo 11. marca 1928. Zakladajúci členovia národnosti ani vierovyznaniu neprikladali význam.

„Chceli sme, aby sa členovia združenia vzájomne podporovali v prípade úmrtia a tiež zabezpečili dôstojný pohreb zosnulého“, vyjadril sa k oslave jubilejného výročia združenia Štefan Klein, predsedu dozornej rady.

Združenie prežilo aj neľahké časy. Fungovalo v čase vojny, jeho členov nezlomila ani snaha štátnej poisťovne o jeho ovládnutie, ba aj likvidáciu. „Dnes ho jedinečným robí fakt, že príspevok vieme vyplatiť skutočne rýchlo. Akonáhle nám pozostalí doručia úmrtý list, môže to byť už do 24 hodín“, vysvetlil Klein a zdôraznil myšlienku vzájomnej pomoci, založenú na ľudskosti a spolupatričnosti.

Zdroj: Gemerský týždenník

Podporné pohrebné združenie vzniklo pred 90 rokmi

dokončenie z 6. str.

V rámci týchto rokovaní došlo k čiastočným organizačným zmenám v stanovách. Pozmenené stanovy združenia boli schválené v auguste 1958. O zrušenie a likvidáciu spolku usilovala predovšetkým štátna poisťovňa. V oblasti poisťovania nechcela mať konkurenta a plánovala po jeho zánike prevziať majetok združenia a jeho členov ako budúcich poistencov. To sa jej však nepodarilo. Dosiahla iba obmedzenie pôsobenia a činnosti združenia. Ústrednými štátnomocenskými orgánmi mu bolo určené mať najviac 200 odbočiek na Slovensku. Po naplnení tohoto limitu sa mohli nové odbočky zakladať len v prípade, ak niektoré zanikli. Zákaz zakladania ďalších odbočiek bol zdruvujúci. Jeho dôsledky pociťujú aj dnes.

PO ROKU 1989 - Po revolučných zmenách v spoločnosti roku 1989 stratili platnosť všetky obmedzenia činnosti a otvorili sa dvere pôsobenia na Slovensku dokorán. Boli založené nové odbočky, aktuálne tak má Podporné pohrebné združenie 214 odbočiek.

Na XXIX. Valnom zhromaždení PPZ, ktoré sa konalo dňa 7. júna 2014, sa zmenil názov z Pohrebného podporného združenia na Podporné pohrebné združenie na Slovensku.

Informácie boli čerpané z podkladov Podporného pohrebného združenia v Betliari.

Podporné pohrebné združenie ukázalo za 90 rokov svojho trvania silu a opodstatnenosť svojej existencie. S prehľadom a ct'ou zvládlo ťažké chvíle, keď hrozil zánik. Dokázalo sa prispôbiť novým podmienkam a nájsť vhodné riešenia. Nikdy však nezabúdalo na to hlavné, pomoc a podporu ľuďom v ťažkých chvíľach, na ľudský prístup. A to v súčasnosti nie je málo. Výhodou PPZ je hlavne to, že to nie je neosobná mašinéria veľkej poisťovne, ale je v nej osobný a ľudský prístup. Je to devíza, ktorú v súčasnosti ponúka v poisťovníctve málokto.

ORGANIZAČNÁ ŠTRUKTÚRA ZDRUŽENIA - Najvyšším orgánom Združenia je Valné zhromaždenie. Správna rada je riadiacim a výkonným orgánom Združenia v období medzi valnými zhromaždeniami. Operatívnym orgánom je Predsedníctvo Správnej rady PPZ, ktoré sa schádza raz mesačne. Nezávislým kontrolným orgánom Združenia je Dozorná rada, ktorá raz štvrt'ročne preveruje celú činnosť združenia, ktorá je riadená Stanovami PPZ. Tie sú aktualizované a schvaľované Valným zhromaždením. Miestne odbočky vykonávajú činnosť Združenia v obciach a mestách podľa Stanov, Uznesení Správnej rady a Uznesení Predsedníctva Správnej rady a Organizačného poriadku. Obočky nemajú samostatnú právnu subjektivitu. Metodickú a administratívnu činnosť vykonáva Kancelária Ústredia v Betliari s dvoma zamestnancami v úzkej súčinnosti s Predsedníctvom.

Predsedovia Ústredného výboru Pohrebného podporného združenia

Ján Macko (1928 – 1933)
Gejza Kurcina (1933 – 1936)
Gejza Takáč (1936 – 1938)
Štefan Ďurman (1938 – 1939)
Ondrej Plavucha (1939 – 1944)
Ľudovít Papcún (1944 – 1959)
Emil Barbierik (1959 – 1980)
Jozef Dulík (1980 – 2004)
Viliam Grieger (2004 – súčasnosť)

Deň detí v Betliari

Ku dňu detí sa v našej obci už tradične snažíme pripraviť celodenný program pre celú rodinu. Aj v tomto roku sa organizátori pustili do jeho prípravy veľmi zodpovedne a s časovým predstihom. Hlavnými organizátormi boli Futbalový klub TJ Tatran Betliar a obec Betliar, pridali sa Dobrovoľný hasičský zbor i Základná organizácia Jednoty dôchodcov v Betliari. Veľké poďakovanie patrí sponzorom Minicentru KERO, SNM Múzeu Betliar, Reštaurácii pri kaštieli, Záhradníctvu v Betliari.

A práve spojením síl sa nám podarilo pripraviť v sobotu 2. júna 2018 na ihrisku v Betliari pestrú ponuku atrakcií a zábavy pre deti i dospelých. Deti sa mohli vyšantit' na kolotoči, skákacích hradoch,

v maxiloptách a spolu so svojimi rodičmi súťažiť o najaktívnejšiu rodinu – vyskúšať si zložiť pyramídu prúdom vody striekacou pištoľou pod dohľadom hasičov, zdolať pavučinu, či prekážkovú dráhu ako „železný muž“, maxiprakom trafiť draka, nazbierať bylinky a chrobáčky do čarovného nápoja, prejsť minidráhu, na dvojlyžiach prekonať bažinu, s babkou a dedkom presne hodiť loptičky na pripravenú rebrinu, vo Farbičkove prejavit' svoje výtvarné umenie alebo si dať ozdobiť tvár malbou.

Či sa naše snaženie vyplatilo a ako sa to deťom páčilo, som sa opýtala mojich susedov Lenky a Drahúška. Lenka je milovníčkou koní, takže je jasné, že sa jej najviac páčila jazda na koni, ale páčili sa jej aj všetky súťaže. A aj keď nevyhrali rodinnú cenu, kartičku s potvrdenými splnenými úlohami si vypožičala na pamiatku. Drahúško ako veľký chlapec ocenil prekážkovú dráhu železného muža. Škoda, že už ich nepustili na skákací hrad, lebo už sú veľkí. Práve Lenka a Drahúško našli poklad! A ako sa im to podarilo? Dobré poznajú chodníčky v parku a tak, keď našli prvú stužku, ľahko objavili ukrytého maskota Lyšiaka. Ale poklad so zlatými čokoládovými mincami si nenechali pre seba, podelili sa a tak sa časť pokladu ušla všetkým deťom.

Kto nezjedol celý sladký balíček hneď na začiatku, tomu sa do bruška zmestil aj hot dog, dospelákom guláš. Po občerstvení sa pozornosť malých i veľkých sústredila na krásne predstavenie bábkového divadla z Banskej Štiavnice a aj keď sa už schyľovalo k búrke, pod strechou sa tančilo na detskej disko party.

Radosť nám urobili aj naši futbalisti, ktorí krásny deň ešte prikrášlili víťazstvom v majstrovskom futbalovom zápase nad TJ Zlatý klas Dlhá Ves.

Prúd zábavy sa nezastavil ani po zotmení, lebo DJ Zsilla a skupina MIDNIGHT SPIRITS všetkých roztancovali na oldies party.

Našli ste si v ponuke dňa rodiny niečo aj pre seba? Veríme, že áno. A zároveň veríme, že sa uvidíme aj na budúci rok.

Ing. Helena Elexová

Vážme si včely a venujme im pozornosť

Včela patrí na našej planéte k mimoriadnym tvorom. Je usilovná, pracovitá, skromná, šetrná a svorná. Od nepamäti požíva úctu človeka. Človek ako taký, sa ju snaží podmaniť. Pritom partnerský vzťah medzi včelou a „majiteľom“ je výhodný pre obe strany, ktoré tým výrazne profitujú. Včelár vytvára vhodné podmienky pre život včiel a včela opelením sa stará o zdravé ovocie, poľnohospodárske produkty a v neposlednom rade pri-náša ošoh pre človeka vo forme peľu, medu, propolisu, materskej kašičky a pod.

Všetko dianie okolo včiel ovplyvňuje veľa vecí medzi ne-bom a zemou, na ktoré človek nemá vplyv a snaha ovplyvniť tieto fakty (slnko, vietor, dažď, chlad) je zbytočná, musíme sa tomu prispôbiť.

I keď veda pokročila, vždy sa objaví nejaká okolnosť, ktorá má negatívny vplyv na chov a vývoj včiel.

Včelársky rok 2016 – 2017 (prezimovanie včiel) skončil pre mnohých včelárov veľmi zle. V celkovom súčte až 30% včelích rodín neprezimovalo.

Príčinou bola choroba zvaná Varóza (klieštik). Tento fakt mal

vplyv aj na pokles včiel a včelárov v našom regióne. Boli prípady, keď včelár ostal bez včiel.

Niektorých to odradilo tak, že už nepokračovali z dôvodu vysokých nákladov na obnovenie chovu, a tí, pre ktorých sú včely ich životnou láskou, si zabezpečili nové rodiny. Jedna včelia rodina bez úľa sa dala zaobstarat' (podľa sily) za 60 až 100Eur.

Na jednej strane je to finančne náročné, ale na strane druhej to signalizuje význam a potrebu včiel na našej planéte.

Po stabilizácii včelstva v minulom roku nový včelársky rok 2017 – 2018 (začína vždy v auguste) včely sa podarilo „zazimovať“, a preliefiť bez strát.

Zima sa ukončila, každý včelár túžobne očakával jar. Jarné prehliadky nasvedčovali dobre silné včelstvá s postupnou prípravou na prvú znášku. Ale

pani príroda si povedala, že to tak jednoduché nebude. Nastali vysoké teploty, zrazu sa príroda prebudila, začalo všetko kvitnúť v predstihu 10 až 20 dní a na to bolo potrebné okamžite reagovať a pripraviť včely na znášku.

Obdobie medzi zimou a letom sa vytratilo, tak ako by jarné obdobie nebolo. To všetko malo vplyv na opelenie a prvú znášku, ktorá bola dobrá.

Po krátkom čase rozkvitla lipa, ktorá krátko, ale dobre „zamedovala“.

Tretia znáška tzv. medovického medu /tmavého/ nebola. Dôvodom je kalamita našich lesov, vysoké teploty a sucho. Veľký vplyv na znášku majú aj poľnohospodárske produkty, ako je repka olejka, slnečnica a iné siatiny, ktorých je čoraz menej. Dobrá úrodná pôda sa obrába čoraz menej, ponecháva sa na mul-

čovanie, zarastá burinou, kríkmi. Z tohto dôvodu nie je znáška a silné včelstvá skonzumovali zásoby v plodiskách, matky obmedzili plodovanie a bolo potrebné podnecovať cukrovým roztokom, aby boli pripravené na ďalší včelársky rok.

Tak ako každý z nás, i včelár očakáva odmenu za svoju prácu, hodnotí ju podľa kvality medu. Je čoraz ťažšie pri stabilných včelstvách „vyrobiť“, jednodruhový med ako napr: repkový, lipový, kvetový, agátový a pod. Dôvodom sú známkové pomery, ktoré sa zlievajú dokopy, čo sťažuje včelárovi ustriehnuť jeden druh medu. Napriek týmto rôznym problémom, každý včelár sa snaží vyprodukovať kvalitný med, ktorého cena na trhu sa pohybuje od 6 do 10Eur za 1 kg.

Chcem vyjadriť presvedčenie, že i týmto malým príspevkom priblížim krásnu, ale náročnú prácu včelárov, ktorá sa môže stať vašim koníčkom.

Porozmýšľajte a staňte sa naším priateľom.

Pre Betliarske noviny, 19. augusta 2018

Ondrej Ďurán
včelársky dôverník v Betliari

F o t o g a l é r i a

Na podujatiach obce vždy vystupujú aj naši najmenší - deti z Materskej školy Rosnička v Betliari

Program žiakov Základnej školy ku Dňu matiek

Rozlúčka so školou v kultúrnom dome

Pozdravenie jubilatov z príležitosti Mesiaca úcty k starším

Hubertova jazda 2018

Členovia Poľovníckeho združenia Turecká nápomocní pri Hubertovej jazde 2018

F o t o g a l é r i a

Kladenie venca k pomníku padlým na miestnom cintoríne

Pripomenuli sme si 73. výročie oslobodenia obce

Ocenenia TJ Tatran Betliar v roku 2018

Účastníci pingpongového turnaja dôchodcov

Obnovený ples športovcov v Betliari

Účastníci hasičského cvičenia na Silickej planine

PAVOL DOBŠINSKÝ

(16. marec 1828 – 22. október 1885)

Pavol Dobšinský sa narodil 16. marca 1828 (pripomínáme si 190. výročie jeho narodenia) v Slavošovciach vo vtedajšom Uhorsku ako prvé z ôsmich detí v rodine evanjelického farára a učiteľa. Rodičia dbali o jeho vzdelanie, a tak ho poslali do škôl v Rožňave a v Miškovci, kde sa učil najmä jazyky. V štúdiách pokračoval na známom lýceu v Levoči, ktoré ukončil kňazskou skúškou. Ako evanjelický farár potom pôsobil v Revúcej, Brezne a v Bystrom pri Rožňave. Od roku 1858 prednášal na novozriadenej Katedre slovenskej reči a literatúry na evanjelickom lýceu v Banskej Štiavnici a po roku 1861 bol evanjelickým farárom v Drienčianoch, kde žil až do svojej smrti 22. októbra 1885.

Začiatky jeho literárnej tvorby sa datujú ešte od čias jeho štúdiá na evanjelickom lýceu. Už v tej dobe písal básne v intenciách štúrovskej poézie. Sústavne tiež prekladal zo svetovej poézie. Vydával rukopisný časopis Holubica, vydával časopis Sokol, recenzoval almanachy Concordia a Lipa. Ako editor sa zaslúžil o vydanie literárnych prác Jána Čajaka, Jána Bottu či Ľudovíta Kubániho.

Do povedomia mnohých generácií sa Dobšinský dostal najmä svojou zberateľskou činnosťou, hlavne ľudových rozprávok a povestí. Jeho rozprávkové knihy sú dodnes pútavým čítaním nielen pre deti, ale svojou tradíciou a príbehmi zaujmú aj dospelého čitateľa. Vrcholom spisovateľovho zberateľského úsilia je osemzväzkové dielo Prstónárodné slovenské povesti (1880-1883). Zbierka obsahuje rozprávky fantastické, zvieracie, legendárne, novelistické, realistické aj humoristické. Spolu s Augustom Horislavom Škultétyom vydal súbor rozprávok s názvom Slovenské povesti (1858-1961). Knihy Pavla Dobšinského, v ktorých vždy zvíťazí dobro nad zlom, vychádzajú s rôznymi názvami, v nových vydaniach i v cudzojazyčných prekladoch. S ilustráciami Martina Benku, Ľudovíta Fullu a iných slovenských ilustrátorov patria k základným hodnotám klasického dedičstva slovenskej národnej kultúry a k reprezentatívnym dielam slovenskej folkloristiky. Mnohé rozprávky spracovali ako filmy či televízne inscenácie, napríklad Plavčík a Vratko, Popolvár najväčší na svete či Ružová Anička, alebo sú z nich rozhlasové hry.

V Slavošovciach sa nachádza jeho pamätná izba. V nej sa prostredníctvom ilustrácií môžete cítiť ako v ozajstnej „krajine rozprávok“. Fundovaný odborný výklad ešte viac priblíži čaro tohto miesta.

Pre Betliarske noviny spracovala:
Mgr. Magdaléna Ďuránová

Július Barczy nám bude chýbať

V nedávnom čísle týždenníka MY Gemerské noviny ma upútal nezvyčajne smutný výraz na tvári pána riaditeľa Múzea v Betliari Júliusa Barczyho. Po prečítaní Jóbovej zvesti som sa zatvárla rovnako. Na našom nádhernom výchope ostáva veľmi málo nesťahovavých vtákov. Jedným z nich bol aj pán riaditeľ. Vďaka nemu kaštieľ v Betliari niekoľko rokov nebol mŕtvou kultúrnou pamiatkou. Žil! Ožila v ňom kultúra v množstve akcií, o ktoré sa pričinil práve pán riaditeľ.

Takmer pred štyrmi rokmi ma v Teleráne prekvapila upútavka, ktorá pozývala návštevníkov do kaštieľa v Betliari. Neverila som vlastným ušiam a o pár dní som sa poďakovala pánovi riaditeľovi za zviditeľnenie našej obce. Toto som za viac ako polstoročie nezažila. Na niektorých postoch sedia zamestnanci, a na iných ľudia celým srdcom a dušou zapálení pre vec, ktorú ju robia ako hobby aj ako životné poslanie. Na akciách, čo organizoval, si prišli na svoje všetky zmysly: krásna slova, obrazu i očarujúcej hudby, nevynímajúc artefakty, ktorých sa nám bolo dovolené aj dotknúť. A k tomu erudované, zaujímavé a zamerané podané sprievodné slovo, na ktoré sme sa dopredu tešili a bude nám chýbať, chýbať, chýbať!

S ľútosťou sa dívame na odlivovú vlnu tsunami, ktorá nám z Betliara odnáša pána Barczyho. Budeme čakať na tú prílivovú, na ktorej príde späť!

Vlasta Bujnovská

Godot nepríde, pomôžme si sami

Hádam nikde tak neutrpela demokracia na svojej povesti, ako v zaostalých regiónoch, ktoré ostali v tieni záujmov politikov. A tak sa dá pýtať, čo majú robiť ľudia so slobodou a demokraciou ak prišli nie vlastným zavinením o prácu? Dalo by sa pýtať aj v opačnom garde. Čo robili politici po roku 1989, keď došlo k prerozdeleniu moci i bohatstva? Ukázalo sa, že oni si žijú, úspešne sa nabáľujú a raz za štyri roky sa pripomenú. Pamätajme na nich. Demokracia síce vytvorila priestor pre slobodu, ale nie pre zodpovednosť, ktorá patrí do kategórie morálnych vlastností jednotlivca. A tu politické štruktúry a ich predstavitelia učebnicovo zlyhali.

V zaostalých regiónoch (Gemer, Malohont...) chátrajú nielen pamiatky zvonku a zvnútra, nechýbajú len komplexné inžinierske siete, zahusťovanie cestnej siete, regulácie vodných tokov, pracovné príležitosti, ale chátra emocionálna a racionálna vybavenosť jednotlivca (!). Mladí utekajú do sveta. Zaostale regióny strácajú svoju historickú regionálnu identitu a novú niet na čom budovať. Zaostale región je zakliaty pre investorov, obyvateľstvo je frustrované, živorí. Zámery a projekty exekutívy sa strácajú v neprehľadnej spleti politickej manipulácie. Absentuje koordinácia prístupov rezortov a štruktúr verejnej správy pri vytváraní nových pracovných príležitostí, chýba systémový prístup a konkrétne riešenia. V dôsledku toho krajina i regióny prichádzajú o synergický efekt zo vzájomného spolupôsobenia.

Potvrdzuje sa, že minulé i súčasná exekutíva nemali na to, aby racionálne a úspešne viedli spoločnosť ku stabilnej rovnováhe regiónov a krajiny. A tak, pre populistické upokojovanie obyvateľstva, prichádzajú vládnuce politické zoskupenia so sociálnymi balíčkami. Vytváranie podmienok pre právnu istotu, ekonomické a podnikateľské prostredie mešká už v hlavách kompetentných. Markantné je to pri rozvoji cestovného ruchu a vidieckeho turizmu, o ktorom sa hovorí už 27 rokov - a výsledok? Chabý. Čo môžeme ponúknuť našim zahraničným i domácim turistom v zaostalých regiónoch, aby osta-

li u nás týždeň, desať dní? Nateraz nič. Prídu, pozrú, odídu. Taká je realita.

To najhoršie, čo sa deje, je strata perspektívy konkrétnych vekových skupín, minimálna alebo žiadna možnosť pracovnej sebarealizácie v podmienkach zaostaleho regiónu. Kopa problémov a starostí, ktoré musí jednotlivec i rodina riešiť, aby dôstojne prežili aj pri existujúcich sociálnych sieťach a podporách. Hromadenie sociálnych problémov vážne narušuje medzilidské vzťahy v rodinách. Ľudia zahltení starosťami o zabezpečenie základných životných potrieb rezignujú na možnosti demokracie, slobody a uzatvárajú sa do seba. Duša pustne, demokracia stráca na príťažlivosti, bieda sa tlačí do postihnutých rodín a myslenie ľudí postupne ovláda apatia a časť z nich sa prikláňa k extrémizmu.

Netvrdím, že sa nič dobré neurobilo, ale legitímne a aktuálne je pýtať sa, prečo sa neurobilo viac, prečo pretrvávajú obľudná korupcia, nevymožiteľnosť práva, nespôľahlivosť právneho poriadku, chaotičnosť, nesystémovosť a nekoordinovanosť aktivít ústredných orgánov a ostatnej verejnej správy, prečo politické záujmy ostávajú povýšené nad záujmy ľudí v zaostalých regiónoch? Prečo ...?

Objektívne však treba pripomenúť, že aj ľudia v regióne, miestne verejné a neštátne štruktúry nemôžu oprávnene očakávať, že za nich všetko vyrieši štát. Je správne začať sa pýtať aj seba samých. Úspech v podnikaní majú zaručení len tí, ktorí vedia ako na to a včas sa orientujú v daných možnostiach v rámci miestnych, regionálnych a celospoločenských podmienok. Ľudia sa musia naučiť žiť aj v neistote, ale nerezignovať a konať.

Bolo by prospešné vniesť do nášho osobného myslenia i konania viac invencie a kreativity, začať od seba a čo najskôr. Sú veci, ktoré sa bez nás samých nepohnú inak, len s našim pričinením. A to je o každom z nás.

Čakanie na Godota, ktorý príde a vyrieši to za nás, nefunguje. Godot určite a vládne tak skoro nepríde. Pomôžme si sami.

Ľudovít Šomšák

Susa Spilde - možno prvá v Amerike - Sussana panna Spilda - tajomná Paulina

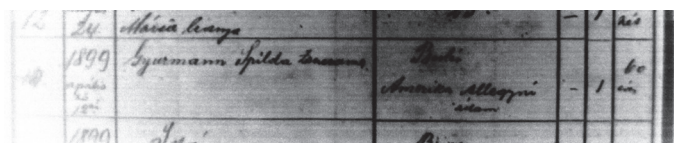

Zvláštny životný osud mala Zuzana, ktorá ako snáď prvá zo špildovskej rodiny bola matkou nemanželského dieťaťa, zaznamenaného v cirkevnej matrike a ako prvá emigrovala. Na staré kolená odišla do Ameriky.

Zuzana sa narodila 15. 2. 1839 ako dcéra Ondreja Špilda a Zuzany rod. Košutovej. Keď mala 19 rokov, v r. 1858 porodila dcéru (19. 11. 1858), ktorej dala meno Paulina. V cirkevnej matrike túto udalosť zachytil pán farár Samuel Sontag (pôsobil od r. 1856), kde uviedol, že krstil Paulinu, matka bola uvedená ako „Sussane panna Spilda“, otec nebol uvedený.

V porovnaní s ostatnými zápismi je nezvyčajné použitie mena „Sussane“, bežne sa zapisovali ako Zuzana alebo Zsuzsana (maďarsky), v r. 1858 sa zapisovalo v bibličtine, ale pán farár použil skôr latinský prepis mena. Označením „panna Spilda“ asi chcel dokumentovať, že ide o nevydatú ženu..., ale neviem, a ťažko sa už dozvieme, aké dôvody ho viedli k takejto forme zápisu.

Zuzana sa o 5 rokov neskôr (7. 6. 1864) vydala za Jána Ďurmana - maďarsky Gyurman, to som zistil až zo záznamu o pohrebe z r. 1899 (viď obrázok), podľa ktorého zomrela v Amerike.

Záznam o pohrebe Zuzany Spilda Gyurmann (Ďurman) z 12. 4. 1899, zomrela v „Amerika Allegany“ vo veku 60 rokov. Zrejme ide okres Allegheny v Pensylvánii.

Tak som pátral v amerických databázach, kde po dlhom hľadaní v Ancestry.com som našiel záznam, že „Susa Spilde“ pricestovala do New Yorku dňa 15. 6. 1892, rok narodenia uviedla 1838. V tom čase mala už 54 rokov, čo je pre emigráciu veľmi vysoký vek. Zápis v origináli je veľmi nečitateľný, ale meno sa dá vylúštiť. Zuzana žila v Amerike asi 7 rokov.

V apríli 1899 zrejme príbuzní organizovali jej „pohreb“ resp. zápis o úmrtí v Betliari. Záznam o jej úmrtí v USA sa neskôr podarilo nájsť na katolíckej diecéze v Pittsburghu.

Či a kedy odišiel do USA jej manžel Ján Ďurman - John Gyurman je nejasné, zatiaľ sa mi to nepodarilo zistiť. Jediné podobné meno bol Janoš Gyurman z „Hungary“, ktorý pricestoval 5. 2. 1890 do New Yorku loďou Fulda, mal vtedy 20 rokov t.j. narodený v r. 1870, mohol to byť jej syn. Aj tak je zvláštne, že Zuzana pri príchode do

USA uviedla meno Spilda a nie Durman alebo Gyurman (pozn.: asi to nevedela vyhláskovať) alebo malo to inú príčinu?

Až v r. 2011 sa prišiel na návštevu Betliara p. **Kennie Gyurman** (celým menom James Kenneth Gyurman) z osady Model v štáte Colorado, ktorý objasnil ďalšie detaily. K údajom o Betliari sa dopracoval cez profesionálneho genealóga z Košíc (Juraj Čižmárik), jeho prvá cesta v r. 2009 viedla len do Vyšnej Slanej, kde zachytil nejaké stopy po Ďurmanovcoch, ale nebolo to ono, tak cestu zopakoval v r. 2011.

Napísal aj stručnú históriu Ďurmanovcov v Colorade

Stručná história Ďurmanovcov v Colorade

Zo strany starého otca som potomok z rodu Gyurman v Betliari, a zo strany mojej babičky z rodiny Šomšák z Henclovej, Slovensko. Som z tretej generácie, ktorá žije v Spojených štátoch. Moji starí rodičia zomreli skôr, než som sa narodil. Moji rodičia sú tiež mŕtvi. Dedko Ján Gyurman sa narodil rodičom Jan Gyurman a Zuzana (Spilda) v roku 1869 v Betliari. Emigroval do Spojených štátov asi v roku 1890. Krátko pracoval v oceliarniach v Pensylvánii, potom sa presťahoval do Canon City v Colorade. V tejto oblasti niekoľko rokov pracoval v baniach. Moja babička Zuzana Šomšák sa pripojila k nemu v tomto časovom období. Poznali sa navzájom už na Slovensku. Zuzana Šomšák sa narodila rodičom Ján Šomšák a Katarína Kiraly v obci Henclová v roku 1869. Jan Gyurman a Zuzana Somsak boli zosobášení v Colorade, Canon City v roku 1893. Boli to moji prarodičia. Mali spolu šesť detí. Môj otec Charles bol ich tretie dieťa. Po roku 1900 sa prarodičia spolu s deťmi presťahovali do mesta Verdana v Illinois. Pracovali tam v uhoľných baniach. Neskôr asi 1906 môj dedko kúpil poľnohospodársku pôdu v meste Altus, Oklahoma. Ďalšie z ich šiestich detí sa narodilo tam. Na farme pestovali bavlnu, pšenicu a ďalšie plodiny. Farma je stále vo vlastníctve rodiny Gyurman. Bola prenajatá jednej rodine už viac než 100 rokov v Oklahome.

V roku 1915 dedko Ján Gyurman a jeho syn Charles Gyurman (môj otec) išli vlakom do osady Tyrone, Colorado, ktorá sa vtedy volala Yetta Colorado. Bola vzdialenosť približne 600 míľ alebo cca 950 km. Našli vhodnú pôdu a tu žijú v súčasnosti niektoré rodiny a hospodári na nej. Ak osoba sa starala o 160 akrov (cca. 70 ha) pôdy a zlepšila hospodárenie na nej, po určitej dobe tú pôdu vlastnila. Zvyšok rodiny sa sťahoval do Colorada neskôr. Moji starí rodičia a otec Charles, jeho brat John s ich rodinami vytvorili veľké dobytké ranče začínajúc s malou výmerou, na ktorých hospodárili. Časom ich postupne rozširovali. Tie narástli z malej usadlosti až na asi 18.000 akrov (cca. 8000 ha). V dôsledku záujmov vlády Spojených štátov v roku 1985 sa 5000 akrov „vyvlastnilo“ na vybudovanie vojenského výcvikového priestoru. Gyurmanovská rodina stále vlastní zvyšok toho, čo zostalo.

Pracoval som 31 rokov vo vojenskej firme v Denveri, Colorado. Farma nebola dosť veľká na to aby živila všetky rodiny. Odišiel som do dôchodku a spolu s mojou ženou Máriou sme sa vrátili na farmu, kde sme postavili krásny dom pre náš dôchodok. Dokončili sme ho v roku 2003. Maria bola veľmi chorá v roku 2008 s pľúcny ochorením. Zomrela 26. decembra 2010, chýba mi veľmi. Prikladám fotku nášho domu. Slovensko som navštívil v roku 2009 a stretol sa s niektorými z rodiny v Šomšák v Henclovej. Počas návštevy v roku 2011 plánujem sa stretnúť s Gyurmanovskou časťou mojej rodiny v Betliari. Slovensko je veľmi krásna krajina. Ľudia sú veľmi láskaví a priateľskí. Moje návštevy sa mi veľmi páčia. Som veľmi hrdý na svoju rodinu a fakt, že pochádza zo Slovenska.

Neskôr Kennie našiel medzi papiermi po starom otcovi aj listy v slovenčine, resp. v betliarskom nárečí. Celkove ich bolo 12 (30 strán rukou písaných). Z týchto listov sme sa dozvedeli viaceré detaily zo života celej rodiny.

pokračovanie na 13. str.

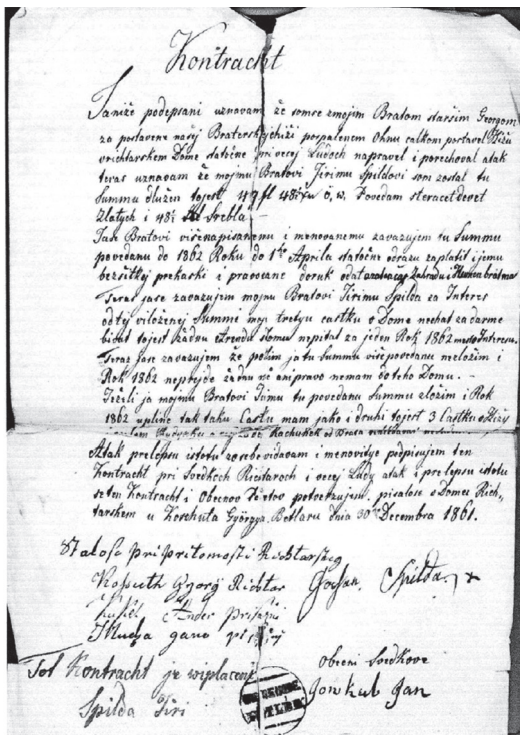

Susa Spilde - možno prvá v Amerike - Sussana panna Spilda - tajomná Paulina

dokončenie z 12. str.

Problém troch Jurajov

V pozostalosti môjho otca (Jozef Špilda, 1907-1991) sa zachoval aj jeden dokument, ktorý je evidentne z 19. storočia. Nezachovala sa ani rodinná Biblia, len posledná strana asi zo spevníka, kde sú napísané dátumy narodení detí Jána Špilda a Kataríny Košuthovej. Na zachovanom dokumente je text dohody medzi bratmi z roku 1861, v súvislosti s výstavbou či prestavbou domu po požiari. Nie je to dokument k vlastníckym vzťahom ani k nejakej historickej udalosti. Vlastne nie je jasné, prečo sa práve tento dokument zachoval a prečo sa nezachovali iné.

Pozn.: Pod textom je podpis zaväzujúceho sa, ktorý napísal pisateľ zmluvy, ale meno je ťažko čitateľné, pravdepodobne ide o Jána Špilda (prvé písmeno je skôr G alebo J, druhé je jasne o, tretie asi c, štvrté môže byť s alebo h a posledné dve sú jasné „an“ t.j. Johan alebo Gocjan, pokiaľ by používal maďarský ekvivalent, tak by asi písal Janos, doma ho volali Janči alebo Jano) a vedľa je krížik (môže znamenať, že zaväzujúci sa nevedel podpísať?). Možno je, že išlo o meno Goc Jan Spilda (t.j. Jan Spilda od Gočov - spresnenie pokiaľ boli v dedine viacerí s menom Jan Spilda). Johan je nemecký ekvivalent Jána, prečo ho tu použil, rovnako tu vystupuje Jiri, Georg a Gyorgy t.j. český, nemecký a maďarský ekvivalent Juraja.

Veriteľ t.j. Juraj Spilda písať vedel, keď napísal potvrdenie o vyplatení zmluvy, ale pokiaľ išlo o zmluvu mal túto podpísať aj „Jiri Spilda“, čo neurobil. Aj tak je zaujímavé, že pri podpise používal český (biblický) tvar svojho mena „Jiri“, domáci ho určite volali Ďuro alebo tak nejako.

pokračovanie na 15. str.

KONTRAKT

Taniže podepsani uznavam že som se zmojim Bratom starším Georgom za postavenie našej Bratskej chiži pospalenem Olmu calkom postavil Chižu v richtarskem Dome statočne pri vecej Ludoch napravil i porechoval atak teraz uznavam a že môjmu Bratovi Jirimu Spildovi som zostal tu Summu dlžen to jest 49 Fl. 48 " yu. O. w Povedam steracetdevet zlatých i 48 " sreblá.

Tase Bratovi višenapisanemu i menovanemu zväzujem tu Summu povedanú do 1862 Roku do 1 ho Aprila statočne odrazu zaplatit i jemu bezšitkej prekážky i (pravscane) doruk odat a zaten čas Zahradu i Humen brat ma. Teraz ja se zavazujem môjmu Bratovi Jirimu Spilda za Interes od tej vilozenej Summy moju tretyu castku v Dome nechat zadanno bivat to jest zadnú arendu z domu nepitat za jeden Rok 1862 mesto Interesu.

Teraz ja se zavazu jem že pokim ja tu Summu višepovedanemu nezložím i Rok 1862 neprejde žadne ine pravo nemám do toho Domu.

Ježeli ja môjmu Bratovi Jirimu tu povedanú Summu zložím i rok 1862 upline tak taku castku mam jako i druhi to jest 3 castku od Chižy i calem Budynku a zaden Rachunek od Brata vihatavat nebudem.

A tak pre lepšíu istotu zo sebe vídavam i menovitye podpisujem ten Kontrakt pri Svedkoch Richtároch i vecej Ludy a tak pre lepšíu istotu se ten Obecnu Pečetov potvrduje. Pisalo se v Dome Richtarskem u Koschuta Gyorga, Betlaru dnia 30 Decembra 1861

Stalo se pri přítomnosti Richtára

Kossuth Gyorg Richtár Johan, Gocjan??) Spilda (krížik)

Kukel Ander přísazní

Mucha Jano přísazní

Obecní svedkove

Gonkul Jan

Tot Kontrakt je vyplaceni Spilda Jiri

Preloženie do dnešnej slovenčiny nie je také jednoduché, hlavne pre vtedajšiu terminológiu

Dohoda (zmluva)

Dole podpísaný uznávam, že som s mojím starším bratom Jurajom (v súvislosti) s postavením nášho bratského domu po požiari znovu postavil byt v richtárskom dome, poctivo a tento s (pomocou) viacerých ľudí opravil a napravil a tak teraz uznávam, že môjmu bratovi Jurajovi Spildovi som zostal dlžný sumu 49 Fl. 48,5 Gr. t.j. štyridsaťdeväť zlatých a 48,5 grajciarov.

Túto sumu sa zaväzujem statočne a odrazu zaplatiť bez akejkol'vek prekážky a včas vyššie uvedenému a menovanému bratovi a to do 1. apríla 1862 a dovtedy bude brat užívať záhradu a humno.

Teraz sa tiež zaväzujem, že môjmu bratovi Jurajovi Spildovi ako úrok z dlžnej sumy prenechám zadarmo bývanie v tretine môjho domu t.j. nebudem žiadať žiadne nájomné za rok 1862.

Teraz sa tiež zaväzujem, že pokiaľ dlžnú sumu vyššie uvedenému nezložím v roku 1862 tak strácam právo na tento dom. Pokiaľ túto dlžnú sumu zložím v r. 1862 tak mi zostáva rovnaký podiel v dome ako ostatným t.j. jedna tretina a v celom obydlí za môj podiel nebudem žiadať od brata vyúčtovanie (úhradu).

Preto pre potvrdenie vyhlasujem a osobne podpisujem túto zmluvu za (prítomnosti) richtársky ch svedkov a ďalších ľudí a pre potvrdenie sa táto zmluva potvrdzuje obecnou pečaťou.

Napísane v dome richtára Juraja Koschuta, v Betliari dňa 30. decembra 1861.

Stalo sa za prítomnosti richtára (podpísali):

Juraj Košuth - richtár

Ondrej Kukel - přísazný

Ján Mucha - přísazný

Obecný svedok: Ján Gonkul (?)

Obecná pečať s textom: Gemeinde Betlér

Na okraji napísané: Táto zmluva je vyplatená Jiri Spilda

Zo života ZO JDS v Betliari

Poďakovanie za prácu Ondrejovi Ďuránovi, končiacemu predsedovi ZO JDS

Jednota dôchodcov je masovou organizáciou, združujúcou väčšinu dôchodcov. Jej cieľom je uskutočňovať záujmovú činnosť v rôznych oblastiach spoločenského vyžitia, kultúry a športu. Dôležitým a zásadným faktorom sú dobré medziľudské vzťahy, ktoré môžeme považovať za akúsi potravu pre dušu a telo. Nezanedbateľnou oblasťou je sociálna sféra s dôrazom na starostlivosť o osamelého jedinca, aby jeseň jeho života bola zmysluplná, aktívna, aby úzkosť a samotu prekonával pozitívnym myslením a zapájal sa podľa svojich možností do rôznych aktivít podľa vlastného záujmu. Tieto základné myšlienky berie naša JD na vedomie pri príprave plánu svojej činnosti.

Dňa 22. februára 2018 sa ko-

nala v sále miestneho kultúrneho domu Výročná členská schôdza, ktorá zhodnotila činnosť ZO za obdobie troch rokov, navrhla plán práce na nadchádzajúce obdobie a zvolila nový výbor na štvorročné funkčné obdobie. Novozvoleným predsedom sa stal p. Ján Petergáč, ďalšími členmi výboru sa stali p. Zuzana Ivanková, Katarína Jergová, Margita Kostúrová, Mária Rusňáková, Jana Petergáčová a Štefan Kaňúr.

Naša činnosť sa rozbehla už 1. marca, kde ešte predošlý výbor zorganizoval návštevu Botanickej záhrady v Košiciach. Obdivovali sme krásu pestrofarebných kvetín, rastlín a rôzne druhy drevín. Inšpirovaní touto nádherou sme popoludnie strávili prechádzkou krásnymi ulicami a námestím krajského mesta.

Dňa rodiny sa aktívne zúčastnili aj členovia ZO JDS

Na okresných športových hrách seniorov aktívne bodovali aj členovia našej ZO JDS

Vystúpenie členov ZO JDS pri príležitosti Mesiaca úcty k starším

Večer sme sa zúčastnili divadelného predstavenia Moje Baby na Malej scéne.

Osudy troch žien - troch generácií a riešenie problémov každodenného života sú každému z nás blízke a poskytli nám možnosť zamyslieť sa nad vlastným riešením rôznych situácií, ktoré prináša život. Obdivovali sme hlavne monológy troch žien a ich umelecký prejav, ktorý bol na vysokej úrovni. Obohatení o nové zážitky sme sa v druhej debате v autobuse v neskorých nočných hodinách vrátili domov.

Dňa 14. marca tohto roku družobná organizácia JDS vo Svite bilancovala svoju činnosť. Na jej rokovanie boli pozvaní starosta obce Betliar p. Ing. Ľubomír Zatroch, novozvolený predseda p. Ján Petergáč a odstupujúci pred-

seda p. Ondrej Ďurán. Odstupujúci predseda vo svojom príhovore pozdravil členov ZO JDS vo Svite v mene našej organizácie, poďakoval im za dobrú spoluprácu a vyslovil presvedčenie, že spolupráca sa bude naďalej rozvíjať, čo bude prínosom pre obe ZO.

Šport na celom svete upevňuje priateľstvá medzi ľuďmi. Nie je to inak ani medzi seniormi družobných organizácií Betliara a Svitu. V mesiaci jún sa naši členovia zúčastnili športových hier okresu Poprad vo Svite. Vzorne nás reprezentovali a v súťažných disciplínach obsadili popredné umiestnenia.

Koncom mesiaca jún i Okresná organizácia JDS v Rožňave

pokračovanie na 15. str.

Susa Spilde - možno prvá v Amerike - Sussana panna Spilda - tajomná Paulina

dokončenie z 13. str.

30. decembra 1861 bol pondelok, deň pred Silvestrom, prečo bolo potrebné uzatvárať túto zmluvu (kontracht) práve v ten deň? (Obyčajne sa takéto záležitosti vybavovali v nedeľu?) Čo sa dá z tohto dokumentu vyčítať?

Podľa rodokmeňa, ktorý sa mi podarilo skonštruovať, by mohlo ísť o bratov Jána a Juraja Spildu, deti Juraja Špildu a Anny Pavlíkovej. Ján sa narodil v r. 1836 a v r. 1861 mal 25 rokov, Juraj sa narodil v r. 1830 t.j. bol o 6 rokov starší (s mojím starším bratom...) Okrem toho mali mať ešte bratov Michala (nar. 1832) a Ondreja (1835) a sestru Annu (1843). Ján sa v r. 1860 oženil, bral si Máriu Spilda, dcéru Jána Špildu a Anny Špildovej. O Jurajovi zatiaľ údaje nemáme, len to, že zomrel v r. 1875 ako 45 ročný, či bol ženatý nevieme.

V decembri 1861 sa teda dohodli 2 bratia. Ich rodičia už pravdepodobne nežili, nemám údaje o ich otcovi (Juraj), a matka (Anna) zomrela v r. 1849. Pravdepodobne bývali v dome po rodičoch (č. d. 31), ktorý mali rozdelený na 3 časti, t.j. Ján, Juraj, Michal mali po tretine, sestru Annu, ktorá mala vtedy 18 rokov, nebrali do úvahy (pozn.: rok po tejto udalosti sa vydala za Michala Košutha). Nie je jasné, kedy vznikla pôžička, o ktorú v zmluve ide. Mohlo ísť o požiar v apríli 1856, pri ktorom vyhorela skoro celá dedina (zhorelo 117 domov, kostol, fara) t.j. obdobie pred 5 rokmi od r. 1861, ale mohlo ísť aj o celkom iný požiar. Ale kde vzal mladší brat (Ján), peniaze na túto pôžičku, keď pravdepodobne musel aj sám stavať nový dom po požiari. Teda asi nejde o požiar pred 5 rokmi.

A čo s tými tretinami, keď nezaplatí, tak stráca nárok na jeho tretinu, a celý rok v jeho tretine bude bývať Jiri - Gyorge - Georg. Aký bol Betliar (vtedy Betlér) v r. 1861?

Filozofický exkurz

Existencia Boha s jeho všemohúcnosťou je spájaná s existenciou vesmíru – sveta. Ak tento svet je skutočne dielom Boha, potom Boh má s týmto svetom svoje zámyšľ, ktoré sa ľudským duchom, presnejšie jeho rozumom, nedajú pochopiť. Hmota, z ktorej je svet stvorený, nesie v sebe polaritu neživej a živej formy existencie. Popri množstve tých najrozmanitejších foriem života len človeka obdaril Boh duchom. Boh vo svojej všemohúcnosti je nad všetkým živým i neživým. Ergo, Boh môže všetko a nemusí nič. Svet neživej hmoty funguje podľa vlastných zákonov, tak isto ako svet ducha. Kým vo svete hmoty, tieto zákony sú spájané s fyzikálnymi vlastnosťami hmoty a vyplývajú z jej podstaty

a princípov vzájomných vzťahov a väzieb jednotlivých hmotných predmetov, svet ducha je spojený so slobodnou vôľou človeka. Ani táto slobodná vôľa nedáva človeku právo vyhovárať sa na vyššiu Božiu vôľu a moc, tieto Boh prejavil práve tým, že stvoril život, v ňom človeka a obdaril ho duchom so slobodnou vôľou. Ponechal tak človeku možnosť výberu, ako večnú dilemu, rozhodovať sa medzi dobrom a zlom, ktoré človek je schopný svojím rozumom rozpoznať. Pokiaľ človek bude konať v intenciách Božieho zámeru, ktorý explicitne môžeme predpokladať v existencii dobra a zla, potom má šancu žiť dôstojný a zmysluplný život.

Ludovít Šomšák

Zo života ZO JDS v Betliari

dokončenie z 14. str.

Zo spoločného turistického podujatia ZO JDS a obce
- Prielom Hornádu

usporiadala športové hry. Reprezentovali nás dve päťčlenné zmiešané družstvá žien a mužov. V celkovom hodnotení sme získali 3. a 4. miesto z 22 súťažiacich družstiev.

Po športových podujatiach nasledovalo už tradičné „Otvorenie leta“ v tunajšom športovom areáli spojené s turistickou prechádzkou na Strakovú. Po návrate turistov bolo cítiť vôň guláša, na ktorom si každý pochutil.

Vďaka zaň patrí nášmu členovi p. Júliusovi Sihelskému. Posedenie nám spestril hudobník z Rožňavy. Pri krásnych melódiách sme dostali chuť do tanca a spevu. V dobrej nálade nás podporili i pozvaní priatelia z KD z Nižnej Slanej, ktorí nás pozvali na stretnutie v ich obci z príležitosti 20. výročia založenia ich klubu. Toto stretnutie sa vydarilo, výborné slnečné počasie ešte viac umocnilo krásne zážitky, pozitívne myslenie a utužilo priateľské vzťahy.

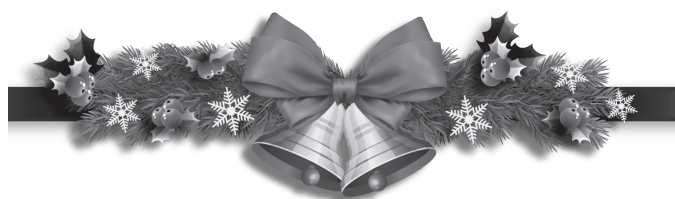
K letu patrí i voda, za ktorou sme cestovali autobusom do Maďarska, na kúpalisko Bukkszék. Ráno nás privítala zamračená obloha, miestami po ceste aj spáchlo, takže sme mali obavy, či nám nepriaznivé počasie nezma-

rí náš zámer. Dopoludnia takéto počasie pretrvávalo, ale v budove s termálnou vodou a saunami to rýchle ubehlo. Slno nesklamalo a na pravé poľudnie ukázalo svoju silu a v plnej kráse sme využili aj vonkajšie bazény. Šťastní a spokojní z krásneho dňa stráveného spoločne sme sa v dobrej pohode vrátili domov.

Oslava 20. výročia KD v Nižnej Slanej sa uskutočnila 28. júla, na ktorej sa zúčastnilo sedemnaásť našich členov a členovia klubov z Rožňavy a Dobšinej. K obohateniu podujatia sme prispeli aj my - naša kultúrna skupina svojím vystúpením zameraným na priateľstvo medzi ľuďmi a významné historické medzníky v našej vlasti.

Týmto krátkym prierezom podujatí vidieť, že naši seniori žijú spoločenským životom a robia dobré meno obci Betliar nielen v Rožňavskom okrese, ale aj mimo neho. Veríme, že naša organizácia bude naďalej vylepšovať svoju činnosť a seniori sa budú tešiť z ďalších spoločných stretnutí, veď priateľstvá sú pre nás duševnou potravou.

Mgr. Magdaléna Ďuránová
členka JDS v Betliari

Božie dary v betlehemských jaslích

Svätý František Assiský raz vyrozprával príhodu, ktorú zažil v časoch, keď bol ešte dieťa a chodil do školy. Prišiel k nim do Assisi na Vianoce významný teológ, ktorý predniesol počas svätej omše z kazateľnice teologicky krásnu, ale nekonečnú reč o nesmiernom tajomstve vtelenia. Vtedy ešte malý František zostal počas kázne veľmi nepokojný, až napokon nevydržal a zakríčal na kazateľa: „Majstre, mlč, nech počujeme plakať Ježiška v kolíske!“ My prichádzame cez tieto sviatočné dni do chrámu, aby sme rovnako ako svätý František symbolicky počúvali plač malého Ježiša v betlehemských jaslích, a tak oslavovali Boha, ktorý prišiel medzi nás v malom dieťati. Prichádzame sem ako pastieri, ktorí si povedali: „*Pod' me teda do Betlehema a pozrime, čo sa stalo, ako nám oznámil Pán.*“ A našli Máriu a Jozefa i dieťa uložené v jaslích. Odvtedy nám Boh každoročne na Vianoce prináša dary, ktoré on sám zosobňuje. Kristus nám prináša radosť, a nie smútok... nádej, nie strach... pokoj, nie stres. Prináša nám odpustenie a milosrdenstvo, a nie zatratenie. A najmä nám prináša lásku a nie nenávisť.

25. decembra 275 rímsky cisár Aurelián slávnostne otvoril nový chrám zasvätený bohu Slnko. Tento dátum sa stal v Rímskej ríši štátnym sviatkom a pomenovali ho „narodenie nepremožiteľného boha Slnko.“ Tento deň mali ľudia naplniť oslavou a zábavou. Cisár si zaiste neuvedomoval, že stanovený dátum bude akousi „provokáciou“ kresťanov. Oni sa rozhodli mu dať vlastný obsah. Začali sláviť narodenie nového svetla a nového Slnka, nepremožiteľného víťaza nad hriechmi a smrťou, pravého Pána nad svetlom: Ježiša Krista.

Boh určil čas Ježišovho narodenia v Betleheme pred 2000 rokmi. Možno by sme chceli v tejto hodine počúvať nejaké sladké a romantické slová o Vianociach. Vianoce však majú hlbší základ a vážne poslanstvo. Svet z nich urobil niekoľkohodinovú rozprávku, aby ľudia zabudli na starosti a iné životné problémy. Vianoce však nie sú o rozprávke. Naozaj sú o vážnejších veciach – sú o prijatí alebo odmietnutí živého Ježiša. My môžeme teraz prijať rozprávkového Ježiša, ktorého nám ponúka konzumný svet, chvíľu sa z neho potešiť a potom ho odhodliť. Alebo môžeme prijať živého Ježiša, ktorého nám dáva Boh a žiť s ním lepší a radostnejší život. Aj nám čas ukáže, aký bude náš život, keď dieťa Ježiša prijme alebo ho odmietneme.

Prajem vám, aby ste sa aj v tieto dni – cez všetky tie moderné zlaté, svietiace a iné prekážky – dostali k živému Ježišovi a prijali ho do svojho srdca a do svojich rodín.

JUDr. Mgr. Štefan Magut, PhD.,
katolícky správca farnosti

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

Narodili sa

Kristián Čabai, 15. 1. 2018
Alenka Sklenárová, 23. 3. 2018
Matej Poťmák, 9. 4. 2018
Natalie Oravcová, 5. 8. 2018
Dominik Gažík, 28. 8. 2018

Uzavreli manželstvo

Mgr. Rastislav Gubek a Minika Griniené, 1. 4. 2018
Tomáš Korintuš a Mgr. Andrea Thanová, 23. 6. 2018
Marián Smerek a Mária Lapčáková, 7. 7. 2018
Ondrej Halaška a Jana Butkovičová, 1. 9. 2018
Ing. Ivan Marton a Mgr. Martina Hodermarská, 8. 9. 2018

Rozlúčili sme sa

Ján Poťmák, 20. 12. 2017
Jozef Málik, 6. 1. 2018
Eudevít Matejzel, 30. 4. 2018
Anna Žigová, 5. 5. 2018
Stanislav Merva, 1. 7. 2018
Irena Palková, 14. 9. 2018
Ladislav Huňák, 30. 9. 2018
Milan Laske, 1. 11. 2018
Vladimír Skupeň, 7. 11. 2018

BETLIARSKE NOVINY - občasník Obce Betliar

- Vydáva Obecný úrad Betliar ■ Registrované na odbore všeobecnej vnútornej správy Okresného úradu v Rožňave
- Adresa redakcie: Obecný úrad Betliar, Šafárikova 67, 049 21 Betliar, ■ Telefón: 058 / 79 83 114
- Vedie kolektív redakčnej rady ■ Tlač: Tlačiareň OTOPRINT, Rožňava